

Міністерство освіти і науки України

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Спортивний комітет України

Матеріали XI Міжнародної інтернет-конференції

Харківська державна академія фізичної культури

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

29 березня 2018 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА**

СПОРТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

**Матеріали
XI Міжнародної наукової інтернет-конференції**

29 березня 2018 року

ЗМІСТ**РОЗДІЛ 1****СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ**

БОЛЕВИЧ ЮЛИЯ, ДАВИДОВИЧ ТАТЬЯНА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИЕ ДЕЙСТВИЯ БАСКЕТБОЛИСТОВ В ЧЕМПИОНАТЕ ЕДИНОЙ ЛИГИ ВТБ СЕЗОНА 2016–2017	12
БРАТЧИК ВІТАЛІЙ, СКРИПКА СЕРГІЙ, МИРГОРОДСЬКИЙ ЮРІЙ ВПЛИВ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ НА ЗМАГАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	17
ВАСІЛЬЄВА АЛІСА, ШЛЬОНСЬКА ОЛЬГА ХАРАКТЕРИСТИКА ІГРОВИХ АМПЛУА У ВОЛЕЙБОЛІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ГРИ	22
ГЕРМАНОВА ЮЛІЯ, КАЛИТА ЛАРИСА МОТИВАЦІЯ І СТИМУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ НСК «ОЛІМПІЙСЬКИЙ»)	27
ГОРЮК ПЕТРО, СУХОДЄЄВ ІЛІЯ ВИКОРИСТАННЯ СПОРТИВНИХ ІГОР НА ПЕРЕДЗМАГАЛЬНОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ-ЄДИНОБОРЦІВ	32
ДМИТРЕНКО АНАСТАСІЯ, ХІМЕНЕС ХРИСТИНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОБОВОГО РЕЖИМУ КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ-ЛУЧНИКІВ	35
ДУБАС ВАЛЕНТИН, ШУТОВА СВІТЛАНА, ТКАЧЕНКО МАРИНА ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМАНД ДРУГОГО ЕТАПУ СТУДЕНТСЬКОЇ БАСКЕТБОЛЬНОЇ ЛІГИ УКРАЇНИ	40
ДУДЦЬКА СВІТЛАНА РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ	45
ЗУЄВ ПЕТРО, БУГАЙ ДМИТРО, ЖУРІД СЕРГІЙ, ТАРАН ЛАРИСА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ФУТБОЛІСТІВ ШЛЯХОМ УКЛАДАННЯ КОНТРАКТІВ	49

ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМАНД ДРУГОГО ЕТАПУ СТУДЕНТСЬКОЇ БАСКЕТБОЛЬНОЇ ЛІГИ УКРАЇНИ

Дубас Валентин

Науковий керівники - Шутова С.Є., к. фіз. вих., доцент, Ткаченко М.І.
Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ,
Україна

Актуальність. Сучасний баскетбол, як один з найбільш видовищних видів спорту, став грою, яка об'єднує понад 450 млн офіційно зареєстрованих гравців і вболівальників у всьому світі. Баскетбол належить до найчисленнішої спортивної сім'ї, яка об'єднує 213 націй [6].

Завдяки такій популярності баскетбол як засіб фізичного виховання широко застосовується в різних ланках фізкультурного руху. Гра користується великою популярністю серед студентів. Вони можуть займатися на академічних заняттях і факультативно, навчаючись у закладах вищої освіти різного рівня акредитації, де регулярно проводяться різні змагання між командами кафедр, факультетів, між курсами тощо [5]. Збірні команди закладів вищої освіти беруть участь у першостях районів міста, різних студентських турнірах. Однак найвідповідальнішими всеукраїнськими змаганнями для студентів є чемпіонат України - Студентська баскетбольна ліга України (СБЛУ).

Безперервна зростаюча конкуренція в студентському баскетболі, пов'язана з низкою факторів, у тому числі з непередбачуваністю складу як гравців команд, так і учасників змагань, особливостями організації змагань, змінами в регламенті тощо. Усе це висуває вимоги до високого розвитку здібностей у гравців до ефективної змагальної діяльності [6].

Високі досягнення в студентському баскетболі неможливі без чіткого кількісного вираження змагальної діяльності команд, що в свою чергу вимагає знань тенденцій розвитку гри і сучасних наукових досліджень у сфері баскетболу, і зокрема студентського спорту.

Спортивними фахівцями досить широко вивчено питання шляхів визначення ефективності змагальної діяльності баскетболістів, починаючи з особливостей дитячо-юнацького спорту до висококваліфікованих баскетболістів, розглядаючи відмінності в реалізації техніко-тактичних дій баскетболістами високого класу з урахуванням гендерних особливостей, формування процесу відбору відповідно до різного амплуа гравців, з використанням модельних характеристик техніко-тактичних дій баскетболістів і т. д. [1, 3]. Однак, незважаючи на те, що студентський баскетбол для багатьох гравців може служити повноцінним перехідним періодом до етапу спорту вищих досягнень і по суті може бути стабільним резервом українського баскетболу, питанням підвищення ефективності змагальної діяльності студентських команд приділялося вкрай мало уваги [4]. Тому на сьогодні актуальним є визначення та вивчення показників ефективності змагальної діяльності студентських команд для перспективного використання отриманих даних під час планування і проведення підготовки студентських команд.

Мета дослідження – проаналізувати показники ефективності змагальної діяльності студентських команд дивізіону Б другого етапу Студентської баскетбольної ліги України.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літературних даних та ресурсів мережі Інтернет щодо пошуку найбільш інформативних показників оцінки змагальної діяльності баскетбольних команд.

2. Виявити ступінь вираженості показників змагальної діяльності студентських команд дивізіону Б другого етапу Студентської баскетбольної ліги України.

3. Порівняти показники ефективності змагальної діяльності студентських команд дивізіону Б з результатами участі в другому етапі Студентської баскетбольної ліги України.

Методи та організація дослідження: аналіз науково-методичної літератури та ресурсів мережі Інтернет, педагогічні спостереження, методи математичної статистики.

На основному етапі дослідження проаналізовано техніко-тактичні дії баскетболістів студентських команд. У дослідженні проаналізовано статистичні дані 78 баскетболістів, семи студентських команд дивізіону Б другого етапу Студентської баскетбольної ліги України 2016 – 2017 рр.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз літературних даних та ресурсів мережі Інтернет щодо пошуку найбільш інформативних показників оцінки змагальної діяльності баскетбольних команд дозволив визначити, що кількість виконаних техніко-тактичних дій і процентне співвідношення успішної або невдалої їх реалізації є характеристикою активності ефективності дій під час гри в баскетбол [1, 3]. На сьогодні спеціалістами у сфері баскетболу розроблено декілька способів оцінки змагальної діяльності команд, які базуються переважно на фіксуванні кількісно-якісних показників ігрових дій баскетболістів, із подальшим математичним розрахунком оцінки [1, 2, 3].

Оцінка змагальної діяльності студентських команд дивізіону «Київська Русь» під час проведення другого етапу «Битва дивізіонів» СБЛУ проводилася за допомогою офіційно створеної програми FIBA LiveStats, яка є програмним додатком, що дозволяє збирати та записувати повну статистику баскетбольної гри за допомогою простого методу точки і клацання, та он - лайн трансляції в режимі реального часу [6]. Всі показники змагальної діяльності, які фіксуються за даною програмою, можна поділити на показники ефективності кидків та активності техніко-тактичних дій у нападі та захисті.

У другому етапі «Битва дивізіонів» СБЛУ в дивізіоні «Київська Русь» змагалися чоловічі збірні команди семи закладів вищої освіти: Національного університету фізичного виховання і спорту України (НУФВСУ), Київського національного торговельно-економічного університету (КНТЕУ), Київського політехнічного інституту ім. Ігоря Сікорського (КПІ), Цетральньоукраїнського державного педагогічного університету імені В. Винниченка (ЦДПУ), Черкаського національного університету (ЧНУ), Черкаського державного

технологічного університету (ЧДТУ), Світловодського політехнічного коледжу Кіровоградського національного технічного університету (СПК КНТУ). Результати СБЛУ 2016 - 2017 рр. такі: 1-е місце – ЧНУ, 2-е місце – ЧДТУ, 3-е місце – КНТЕУ, 4-е місце – КПІ, 5-е місце – НУФВСУ, 6-е місце – ЦДПУ, 7-е місце – СПК КНТУ.

Для виявлення ступеня вираженості показників змагальної діяльності студентських команд у процесі цих змагань було використано середньо статистичну інформацію команд по 10 показниках змагальної діяльності.

Серед показників ефективності кидків кожної команди було вивчено такі: кількість 2-очкових, 3-очкових і штрафних спроб кидків і відсоток їх реалізації (табл. 1). Так, найкраще реалізовує усі кидки збірна команда ЧНУ, зокрема за показниками 2-очкових – 65 %, 3-очкових кидків – 30,5 % та штрафних кидків – 74 % за гру.

Останнє місце з реалізації 2 очкових кидків посіла команда ЦДПУ – 29,7 % за гру. Також показник негативної реалізації відмічається при виконанні 3-очкових кидків командою СПК КНТУ – 14,5 % за гру. Під час пробивання штрафних кидків збірна КНТЕУ продемонструвала найнижчий результат відсотка реалізації кидків – 46 % за гру.

Таблиця 1

**Показники ефективності кидків студентських команд другого етапу
«Битви дивізіонів» СБЛУ в дивізіоні «Київська Русь»**

Місце	Команда	2-очкові кидки		3-очкові кидки		Штрафні кидки	
		Спроби	%	Спроби	%	Спроби	%
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
1	ЧНУ	58,5	65	34,5	30,5	13	74
2	ЧДТУ	41	49	29,3	26,3	15	57
3	КНТЕУ	72	56,5	48	28	21	46
4	КПІ	46	41	25	23	12	63,7
5	НУФВСУ	45	34,5	22	28,3	13	72
6	ЦДПУ	39,6	29,7	26	18,7	11,6	51,3
7	СПК КНТУ	46,6	32,5	20	14,5	8	61,5

Для вивчення активності техніко-тактичних дій у нападі та захисті було розглянуто такі показники – підбирання м'яча, результативні передачі, фоли на гравцеві, втрати м'яча, перехоплення м'яча, блок-шоти, здобуті очки (табл. 2).

Команда КНТЕУ продемонструвала велику жагу до володіння м'ячем при відскоку на щиті противника та своєму щиті і має найкращі показники підбирання, в середньому роблячи 57 загальних підбирань м'яча та 36,5 на своєму щиті. Найменше за всіма показниками підбирань виконала команда СПК КНТУ, загалом 33,5, на щиті суперника 9,5 та на своєму щиті 24.

Таблиця 2

Показники активності техніко-тактичних дій у нападі та захисті студентських команд другого етапу «Битви дивізіонів» СБЛУ в дивізіоні «Київська Русь»

Місце	Команда	Підбирання м'яча			Передачі м'яча	Персональні фолі	Втрати м'яча	Перехоплення м'яча	Блок-шоти	Здобуті очки
		У нападі	У захисті	Загалом						
		x	x	x						
1	ЧНУ	22	34,5	56,5	31	15	9	18	4,5	108
2	ЧДТУ	13,7	36,3	50	13,3	13,3	18	11,7	2,7	73,7
3	КНТЕУ	20,5	36,5	57	19	15,5	12	9	4	90
4	КПІ	12	34,3	46,3	12,3	18,3	13,3	8,3	3,6	64,3
5	НУФВСУ	18,6	30,3	49	15,3	19,3	18	12,6	4,6	72,3
6	ЦДПУ	16,7	29	45,7	9,7	13,7	18,3	8,3	4	44
7	СПК КНТУ	9,5	24	33,5	8,5	9	19	7	2,5	43,5

Збірна ЧНУ продемонструвала чудову командну гру, розуміння тактичних схем та своїх партнерів. У середньому команда виконала 31 результативну передачу та 18 перехоплень за гру, що сприяло стабільному набору очок. Навпроти, команда СПК КНТУ має найменший показник за результативними передачами – 8,5 та 7 перехоплень за гру. Такі команди, як збірні ЧНУ та НУФВСУ найбільш ефективно протидіяли кидку, відповідно 4,5 та 4,6 блок-шотів.

Показник порушень правил (фол на гравцеві) дозволяє уникнути додаткових забитих очок під час пробивання штрафних. Однак, не зважаючи на те, що команда СПК КНТУ у середньому за гру зробила найменшу кількість – 9,0 фолів, це не допомогло їй зайняти вище турнірне місце, ніж останнє.

Найбільше втрат – 19 у середньому за гру допускала команда СПК КНТУ. При цьому у трьох команд – НУФВСУ, ЦДПУ та ЧДПУ – відмічається негативний показник втрат м'яча, відповідно 18, 18,3 та 18. Слід відзначити, що всі показники мають відповідне відображення в показнику кількості здобутих очок команд. Наприклад, найбільшу кількість здобутих очок за всі ігри, зіграні у дивізіоні «Київська Русь», набрала збірна ЧНУ – 108; найменша відмічається у команди СПК КНТУ – 43. Також, за підсумками аналізу показників змагальної діяльності студентських команд другого етапу «Битви дивізіонів» СБЛУ в дивізіоні «Київська Русь» слід відзначити, що у команди ЧНУ відмічається найбільша кількість найкращих показників 6 із 10. На жаль, так само можна сказати і про найгірші показники, які в найбільшій кількості – 7 із 10 – відмічаються у команди СПК КНТУ.

Таким чином, порівнюючи показники ефективності кидків та активності техніко-тактичних дій у нападі та захисті студентських команд дивізіону Б з результатами їх участі в другому етапі Студентської баскетбольної ліги України, слід відзначити їх відповідність. Тому дані кількісно-якісні ігрові дії слід розглядати як показники ефективності змагальної діяльності студентських команд на рівні дивізіону Б другого етапу Студентської баскетбольної ліги України.

Висновки. Аналіз літературних даних та ресурсів мережі Інтернет дозволив визначити найбільш інформативні показники оцінки змагальної діяльності баскетбольних команд, а саме показники ефективності кидків та активності техніко-тактичних дій у нападі та захисті. Виявлено ступінь вираженості показників змагальної діяльності студентських команд дивізіону Б другого етапу Студентської баскетбольної ліги України, яка визначається за кількісно-якісними техніко-тактичними діями команди. Слід відзначити, що кількісно-якісні показники змагальної діяльності студентських команд відповідають результатам їх участі у Студентській баскетбольній лізі України. Тому цей статистичний матеріал змагальної діяльності команд слід враховувати під час планування та проведення підготовки студентських команд.

Література

1. Безмылов Н. Н. Оценка соревновательной деятельности баскетболистов высокого класса в игровом сезоне : монография / Н. Н. Безмылов, О. А. Шинкарук. – К., 2013. – 144 с.
2. Мітова О. О. Тестування баскетболістів : навчальний посібник для тренерів з баскетболу, студентів та аспірантів спеціалізації «Баскетбол» вищих навчальних закладів фізкультурного профілю / О. О. Мітова, Р. О. Сушко. – Дніпропетровськ: Інновація, 2016. – 140 с.
3. Поплавський Л. Ю. Баскетбол / Л. Ю. Поплавський. – К.: Олімп. літ. – 2004. – С. 257 – 283.
4. Поплавский Л. Ю. Оптимизация подготовки баскетболистов высокой квалификации на основе объективной оценки показателей их соревновательной деятельности / Л. Ю. Поплавский, С. Є. Шутова // Мат. Междунар. науч. конгресса: «Спорт. Олимпизм. Здоровье». – Т. II. / Кишинев, 2016 г. – С. 287 – 293.
5. Спортивні ігри : навч. посіб. для вищ. навч. закладів : Т. 2. Основи окремих видів спортивних ігор : баскетбол, волейбол / ред. Ж. Л. Козіна; Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет ім. Г. С. Сковороди. – Харків : Точка, 2010. – 228 с.
6. Федерація баскетболу України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fbu.ua>.